

Ганна Забігайло,
студентка 1 курсу ОС «магістр».
факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Наук. керівник: **Л.П. Попова,**
к. філол.н., доц. (БДПУ)

ДО ПРОБЛЕМИ КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Проблема розвитку мовлення дітей/учнів досліджувалася в різних напрямках: розвиток мовлення дітей раннього і дошкільного віку (Н. Гавриш, К. Крутій, Н. Луцан, І. Луценко, Л. Михайлова, О. Трифонова [23; 25; 28; 151] та ін.); розвиток мовлення учнів молодшого шкільного віку (О. Артемова, М. Вашуленко, Р. Вовкотруб, І. Гудзик, Л. Кутенко, Л. Міненко та ін.). На підставі аналізу наукових праць, представлених вище, під розвитком мовлення учнів початкової школи у вузькому значенні розуміємо оволодіння ними сукупністю комунікативно-мовленнєвих умінь, що забезпечують готовність до повноцінного мовленнєвого спілкування в усній та письмовій формах.

Визначимося з поняттям «комунікативно-мовленнєвий розвиток», який складає основу категорійного апарату нашого дослідження і спрямований на реалізацію завдань навчання, пізнання, спілкування.

Вчені (А. Богущ, М. Вашуленко, Т. Донченко, І. Луценко, В. Мельничайко, Т. Михайловська, А. Нікітіна, М. Пентилюк та ін.) під комунікативно-мовленнєвим розвитком учнів розуміють: формування комунікативно-мовленнєвої компетентності школярів, опанування ними понятійного апарату з комунікативно-мовленнєвого розвитку; розвиток здатності до повноцінного спілкування мовними засобами, оволодіння різними стилями, типами і жанрами мовлення, засвоєння особливостей функціонування мовних одиниць у текстах різних стилів, типів і жанрів мовлення; вироблення в учнів основних видів мовленнєвих (слухати, читати, говорити і писати) та комунікативних умінь тощо [1, с. 2].

Джерелами комунікативно-мовленнєвого розвитку учнів є спілкування в повсякденному житті зі своїми ровесниками, батьками, спостереження за довколишнім світом, художня література, радіо й телебачення, усна народна творчість, ігрова та навчальна діяльність тощо [2].

З метою результативності професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до комунікативно-мовленнєвого розвитку учнів у студентів мають бути сформовані відповідні знання, вміння й навички, що складають основу професійної компетентності педагога, а також необхідні особистісні якості, що забезпечують ефективний комунікативно-мовленнєвий розвиток учнів початкової школи.

Таким чином, «комунікативно-мовленнєвий розвиток» ми можемо окреслити як процес становлення і формування мовної/мовленнєвої особистості у процесі взаємодії, комунікації і спілкування її з іншими мовцями в різних мовленнєво-комунікативних ситуаціях (спонтанних, навчально-організованих); включення мовця в різні види мовленнєвої діяльності (навчально-мовленнєвої, комунікативно-мовленнєвої, пізнавально-мовленнєвої та ін.), спрямованими на реалізацію завдань

навчання, пізнання, спілкування.

З огляду на започатковане дослідження та, беручи до уваги вищевикладене, розуміємо комунікацію та спілкування як два паралельних процеси, що відбуваються одночасно під час соціальної взаємодії. При цьому, комунікацію визначаємо як суто технічний процес, що відповідає за встановлення і підтримання зв'язку між комунікантами, а спілкування – як процес обміну інформації. Саме від комунікації (як первинного процесу) залежить відбудеться спілкування, чи не відбудеться. Відтак, усе, що стосується комунікації, означимо терміном «комунікаційний», усе, що стосується спілкування – «комунікативний».

Отже, збільшення ролі комунікації та комунікативних технологій у різних суспільних сферах зумовило підвищений інтерес та значну кількість сучасних досліджень цього феномена. З огляду на різні підходи до вивчення комунікативних процесів, цілі та завдання дослідників, поняття «комунікація» та «спілкування» розмежовують, вважають комунікацію ширшою за спілкування, розглядають її як одну зі складових спілкування або ототожнюють зі спілкуванням.

Ми підтримуємо думки тих учених, які вважають поняття «комунікація» та «спілкування» самостійними, при чому ширшим вбачають останнє. Однак, з огляду на наше дослідження, визнаємо комунікацію як особливу комунікативно-мовленнєву діяльність.

Враховуючи, що комунікація і мовлення є термінологічним підґрунтям сформульованих у європейських освітніх документах ключових компетентностей особистості, зосередимо свою увагу також на поняттях компетентнісного характеру і змісту, звідки спробуємо окреслити поняття «мовна компетентність» як суміжне й споріднене в цій групі понять.

Виходячи з аналізу наукової літератури, *можемо окреслити мовну компетентність особистості як здатність до мовної діяльності (потенційне знання мови і про мову її реального носія), сформованість мовних умінь та навичок, а також мовну активність як реальне мовлення в реальних умовах.*

ЛІТЕРАТУРА

1. Донченко Т. Мовленнєвий розвиток як науково-методична проблема / Т. Донченко // Дивослово. – 2006. – № 5. – С. 2–5.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник / С. У. Гончаренко. – Рівне: Волинські обереги, 2011. – 552 с.

Замятіна Вікторія,

студентка 2 курсу

факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв.

Наук. керівник: **Л.П. Попова**, к.філол.н., доцент (БДПУ)

ЗАСТОСУВАННЯ КАЗОК НА УРОКАХ НАВЧННЯ ГРАМОТИ

Актуальність. Значна роль у формуванні всебічно та гармонійно-розвиненої культурної особистості належить початковій школі. Саме вона має знайти ті методи та засоби, які непомітно та одночасно цікаво стимулюватимуть у молодших школярів жагу до пізнання. Тут і приходить